

NOV GROB

MANA ZNIDARŠIČ

Kakor smo včeraj poročali, je bila po dolgi bolezni Ivana Znidaršič, rojena Mušič, stara 74 let. Stanovalec na 450 E. 160 St. Rojena je bila v Starem trgu pri Ložu, od koder je prišla v Ameriko pred 40 leti. Bila je članica društva 53 SNPJ, podr. št. 41 in Oltarnega društva fare Vnebovzete.

Takaj zapuščala štiri sinove: Louis, Vincent in Anton. Imela je dve vnuki, dva brata: Joseph Frank Mulec v Detroit, Mich. in več sorodnikov. Soproj John Mulec leta 1938. Pogreb se bo v petek jutraj ob 8:45 uri v cerkvi Vnebovzete ob 9:30 uri v družinsko grobnico na pokopališču Calvary.

Obegli letalec

Kitajska na vojno

WASHINGTON, 21. sept. — Senator Ralph E. Flanders je izjavil, da je baje bivši kitajski letalec Peter Pirogov poročil Zedinjenim državam, da je takoj začel vojno proti Sovjetski zvezi.

Pirogov je hujškal na vojno, da bi svoji lastni domovini na Kitajski prinesel mir. Rekli smo mu, da je to nevarno, ker ameriško ljudstvo ne bi dovolilo. Odgovoril je, da je zato naš problem. Pirogov je zbežal iz Sovjetske zveze skupaj z letalcem Anatolijem Barsovom, ki se je skesal in vrnil nazaj v domovino. Pirogov baje Pirogov "piše knjigo o Sovjetski zvezi."

GLAVNI TOŽILEC IZJAVI SMRT ZA RAJKA

BUDIMPEŠTA, 21. sept. — Glavni tožilec državni tožilec je danes izjavil, da je smrt kazen za zločina ministra zunanjih zadev, ki je bil ubit v atentatu na Rajka in za ostalih sedem obojnikov, ki se zagovarjajo proti obtožbam, da so bili krivi za zločin proti sedanji vladi.

Tožilec Gyula Alapi je tudi izjavil, da Zedinjene države in Južna Afrika, ki sta vmešani v to zadevo, ne bi smeli biti politično združeni s sosednjimi državami (en del, naj bi se priključil Abesiniji, drugi pa anglo-egiptskemu Sudanu).

Zedinjene države podpirajo program Ekonomskega in socialnega sveta za tehnično pomoč nerazvitim področjem.

GLAVNI TOŽILEC IZJAVI SMRT ZA RAJKA

WASHINGTON, 20. sept. — Senator Glen H. Taylor, ki je podpredsedniški kandidat na letošnji Progresivne stranke, je izjavil, da je bil prvi Taylorjev obisk Trumanu od zadnjih volitev. "Obisk sem predsednika, da bi se čestital na zmago," je rekel Taylor.

Ko so časniki vprašali, za kaj je tako dolgo čakal, je Taylor odgovoril: "Nisem hotel ustvariti vtisa, da skušam skočiti na kakšen dvoranj."

KOMUNISTIČNI VODITELJ MAO JE NAZNANIL USTANOVITEV LJUDSKE REPUBLIKE KITAJSKE

PEIPING, 21. sept. — Kitajski komunistični voditelj Mao Tze-tung je danes naznanil ustanovitev ljudske republike Kitajske, ki bo "mednarodno zedinjena s Sovjetsko zvezo in novimi ljudskimi demokracijami vzhodne Evrope."

Nova Ljudska republika Kitajske bo imela po osvoboditvi vseh provinc 450.000.000 prebivalcev.

Pričakuje se, da bo Mao takoj po ustanovitvi nove vlade zahteval mednarodno priznanje nove republike.

Mao, ki je star 56 let in je pred 27-letimi leti pomagal ustanoviti kitajsko Komunistično stranko, je govoril na otvoritvenem zasedanju konference Političnega sveta kitajskega ljudstva. V Političnem svetu se nahajajo kitajski politični voditelji, tako komunistični kot nekomunistični. Toda večino imajo komunisti. Navzočih je 635 delegatov iz vseh krajev tako osvobojenih kot neosvobojenih Kitajske.

Kitajski nacionalistični krogi v Cantonu pričakujejo, da bo nova vlada ljudske republike objavljena 10. oktobra. Na ta dan je leta 1911 ustanovitelj Kitajske republike Sun Yat-Sen sprožil revolucijo proti dinastiji Mancu. Mao Tze-tung, ki je kmečkega porekla, je takrat bil navaden, mlad delavec.

Ljudska armada v napadu na pristanišče Amoy

CANTON, 21. sept. — Srdite bitke divjajo za posest važnega kitajskega pristanišča Amoy, ki se nahaja 275 milj severno od Cantona. Tri ljudske osvobodilne armade so s podporo dveh artilerijskih regimentov sprožile napad na pristanišče.

Z izgubo Amoya bi kitajski nacionalisti doživeli težki poraz, kajti sila Ljudske armade bi bila pod odprta do samega Cantona.

Domače vesti

Na obisku

Mr. Steve Lamut, ki je svoječasno živel v Clevelandu, sedaj pa že več let v Detroitu, Mich., se nahaja v naši metropoli na obisku. Nastanjen je pri bratu in njegovi ženi, Mr. in Mrs. Louis Lamuth na 16302 Huntmere. Ker mu ne bo mogoče obiskati vseh prijateljev in znancev, jih tem potom najlepše pozdravlja. Želimu mu mnogo zabave in razvedrila na obisku.

Lepa zabava

Mr. in Mrs. Anton in Julia Marolt, ki vodita gostilno na 1128 E. 71 St. — 1129 E. 68 St., sporočata, da imata vsako soboto zvečer fino godbo za zabavo in servira se okusen prigrizek. Tu dobite vedno dobro in prijazno družbo in postrežba je prvovrstna v vseh ozirih. Priporočata se znancem in prijateljem za obisk.

Pobiranje asesmenta

Članom društva, ki zborujejo v Slov. nar. domu na St. Clair Ave., se sporoča, da se bo pobiralo asesment za tekoči mesec v soboto zvečer v spodnji dvorani.

15-LETNICA POROKE

MR. IN MRS. JACK KRISTIN

Mr. in Mrs. Jack in Mary Kristin, ki vodita poznano gostilno Jack's Place na 718 N. State St., Girard, O., sta bila prijetno iznenadena 10. septembra ko so jima sorodniki in prijatelji pridelili lepo zabavo v počast 15-letnice njiju zakona.

Med navzočimi gosti so bili skoro vsi mestni uradniki in župan ter njegova soproga Mr. in Mrs. Clyde Helman, ki sta sodelovala, da slavljenca nista slutila kaj se jima pripravljalo v njih lastnih prostorih.

Mr. Kristin je doma iz Buja, njegova soproga Mary pa izhaja iz obče poznane družine Mr. in Mrs. Joseph Ceka, Smithsonian St., Girard, O. Oba, Mr. in Mrs. Kristin sta priljubljena v naselbi in ter sta vedno pripravljena sodelovati pri aktivnostih za napredok naselbine. Dvorana, ki je poleg njiju gostilne je vedno na razpolago brezplačno za društvene sestanke in seje onodobnega mladinskega krožka SNPJ in tam je tudi bil glavni stan ob priliki velike proslave SNPJ Dneva preko minulih praznikov.

Slavljenca izrekajo sorodniki in prijatelji iskrene čestitke ob tej priliki ter jima želijo vse najboljše, da bi proslavila srečni jubilej v zdravju, sreči in zadovoljstvu!

Senator priporoča, da se oboroži zapadno Nemčijo

WASHINGTON, 21. sept. — Demokratični senator George je danes predlagal "omejeno" oboroževanje zapadne Nemčije, ker da jo bodo zapadne sile potrebovale, "če bi Sovjetska zveza napadla."

George je priporočilo podal v teku debat glede vladnega programa za oboroževanje zunanjih dežel. Ta program bi stal \$1,314,000,000.

Demokratični senator je rekel, da bi bilo zelo kratkovidno nadaljevati z uničevanjem nemških tovarn za orožje, če je nevarnost s strani Sovjetske zveze predstoječa. Poudaril je tudi, da le "Nemci lahko obvarujejo zapadno Evropo."

George je istočasno priporočil, da se vsoto \$1,000,000,000, namenjeno za oboroževanje dežel Atalantskega pakta zniža na polovico, ker da celo štirikrat višja vsota ne bi zadostovala za zadostno obrambeno moč zapadne Evrope.

SPELLMAN BO ŠEL POROČAT V VATIKAN

NEW YORK, 21. sept. — Rimsko katoliški kardinal Francis Spellman je danes naznanil, da bo kmalu odpotoval v Rim, kjer bo podal osebno poročilo sv. Očetu o stanju v new-yorški nadškofiji.

Državni tajnik Acheson apelira na članice Z. N. naj potom sodelovanja rešijo vprašanje Koreje in Grčije

Levičarji ponovno kontrolirajo UEW

Murrayevi kandidati na konvenciji UEW so bili poraženi

Levičarski kandidati na konvenciji United Electrical Workers unije so včeraj na celi črti porazili desničarske kandidate, katere je podpiral izvršni odbor CIO s predsednikom Murrayem na čelu.

Albert J. Fitzgerald, ki je predsednik od leta 1941, je bil ponovno izvoljen. Proti njemu je kandidiral desničarski kandidat Fred M. Kelley. Ponovno sta bila izvoljena tudi tajnik-blagajnik Julius Empsack in organizacijski direktor James J. Matles.

Z volilnim rezultati se je popolnoma sesula desničarska opozicija, ki jo je vodil tajnik-blagajnik CIO James B. Carey, ki je tudi bivši predsednik United Electrical Workers, tretje najmočnejše unije v Z. N. Zmaga levičarjev je močna klopota vodstvu CIO, ki je zahtevalo, da se vodstvo unije drži smernic CIO, če pa ne, da poda ostavko ali pa se sooči z izobčenjem iz izvršnega odbora CIO na prihodnji konvenciji.

Na konvenciji je bila sprejeta tudi resolucija, s katero je vodstvo United Electrical Workers ostro zahtevalo od vodstva CIO, naj vsem včlanjenim unijam takoj da navodila, da morajo prenehati s vmešavanjem v funkcije UEW lokalov v posameznih tovarnah. Zahtevalo je tudi, da okrajni direktorji CIO prenehajo s ruvanjem proti UEW in ustanavljanjem dvojnih unij z namenom, da bi se razkazalo levičarsko UEW.

Resolucija levičarjev je pooblastila izvršni odbor, da lahko suspendira prispevke za CIO za dobo, ki jo smatra potrebno, da se zaščiti interese UEW, ako bi zahteve ne bile sprejete.

Desničarsko krilo je predložilo resolucijo, s katero je zahtevalo odobritev smernic CIO, za vrnitev komunistov, podpiranje Marshallovega načrta in Atlantskega vojaškega pakta ter preklic Taft-Hartleyevega zakona. Ta resolucija pa je bila zavrnjena.

Konvencija United Electrical Workers se bo nadaljevala danes, zaključena pa bo verjetno že jutri.

TAFT PRAVI, DA JE KOMUNIZEM GLAVNO VPRAŠANJE

SIDNEY, O., 20. sept. — Senator Robert Taft je danes izjavil, da glavno vprašanje, s katerim je soočena dežela "tekmovanje s komunizmom."

Republikanski senator je danes izjavil, da je po njegovem mnenju boljše, da se troši milijarde dolarjev za armadno letalstvo kot pa na oboroževanje zapadne Evrope, ker bi Rusi lahko čutili, da jim ni potrebno čakati pet let, dokler se oboroži Evropa, pač pa bi menili, da je najboljšo, če pride do vojne takoj.

Sovjetska delegacija pa predlaga, da se oboje vprašanj vrže z dnevnega reda

NEW YORK, 21. sept. — Ameriški državni tajnik Dean Acheson je danes na Četrtem zasedanju Generalne skupščine organizacije Združenih narodov apeliral na članice, naj sodelujejo s ciljem, da se reši vprašanje Koreje in Grčije.

Tri ure pozneje pa je sovjetski zunanji minister Višinski pred odborom štirinajstih držav predlagal, naj se tako vprašanje Grčije kot Koreje vrže z dnevnega reda Četrtega zasedanja. Toda oba predloga sta bila poražena. S Sovjetsko zvezo je glasovala le Poljska.

S tem sklepom bosta obe vprašanji prišli na dnevni red Generalne skupščine, kajti odbor odloča o vprašanjih, o katerih naj skupščina razmotriva.

Acheson pojasnil stališče Zed. držav

Acheson je v začetku govora poudaril, da bodo napori Združenih narodov za poravnavo razlik med vzhodom in zapadom zahtevali "potrpljenje, čas in težko delo." Na splošno je govoril pomirjevalno, toda pri koncu govora je opozoril Sovjetsko zvezo, da se Zedinjene države in dežele Atlantskega pakta nameravajo "zoperstaviti vsakemu napadu."

Med točkami, ki je Acheson poudaril, so: Zedinjene države so naklonjene naporom Generalne skupščine, da se na Balkanu pospeši mir.

Komisija Združenih narodov bi morala nadaljevati svoje delo, Sovjetska zveza pa sodelovati. Zedinjene države podpirajo načrt posredovalne komisije za Palestino za ustanovitev mednarodnega mesta Jeruzalema.

Zedinjene države predlagajo rešitev vprašanja bivših italijanskih kolonij. Libija naj bi postala neodvisna v treh ali pa štirih letih, Eritreja bi morala biti politično združena s sosednjimi državami (en del, naj bi se priključil Abesiniji, drugi pa anglo-egiptskemu Sudanu).

Zedinjene države podpirajo program Ekonomskega in socialnega sveta za tehnično pomoč nerazvitim področjem.

Zedinjene države zahtevajo, da se spor zapadnih držav z Bolgarijo, Romunijo in Madžarsko predloži Mednarodni sodniji, ki naj ugotovi, če omenjene države kršijo mirovne pogodbe.

Zedinjene države menijo, da ni nobenih takojšnjih izgledov za splošno razoroženje, priporočajo pa, da komisija Združenih narodov nadaljuje svoje delo.

Jugoslavija želi sedež v Varnostnem svetu?

Zapadni krogi med tem trdijo, da bi Jugoslavija želela dobiti sedež v Varnostnem svetu Združenih narodov, ko bo termin Ukrajine končan 31. decembra. Baje se Jugoslavija večinoma opira na male države.

V preteklosti je bila navada, da so dežele vzhodne Evrope bile upravičene na ta sedež. Pričakuje se, da bo Sovjetska zveza za sedež predlagala bodisi Češko-slovaško ali pa Belorusijo.

Grški partizani poraženi, pravi komisija Z. N.

NEW YORK, 21. sept. — Posebna komisija Združenih narodov je danes podala poročilo, v katerem med ostalimi pravi, da so sile monarhistične armade strle odpor grških gerilcev na severnih mejah Grčije.

Toda po mnenju komisije to še vedno ne pomeni, da je civilna vojna končana. Grški monarhisti so že večkrat na tem področju prisilili gerilce na umik, toda gerilci so se vedno vračali in se ponovno utrdili.

V poročilu komisije je poudarjeno, da bo mir resno ogrožen, če bosta dve sosednji državi, Albanija in Bolgarija, podpirali gerilce. Za Albanijsko komisijo pravi, da je v prvi vrsti odgovorna, ker "obstoja grožnja miru na Balkanu."

Zadnji teden so grški monarhisti grozili, da bodo vdrl v Albanijo, če slednja ne bo prenehala podpirati gerilce. Grška vlada je opozorila, da bo o tem obvestila organizacijo Združenih narodov, ker da je upravičena na "samo-obrambo."

Na grožnje grških monarhistov pa je odgovoril sovjetski tisk, ki je opozoril, da bi vsaka invazija Albanije s strani grških čet imela resne posledice. Namesto grške vlade sta obsodila tudi angleški zunanji minister Bevin in ameriški državni tajnik Dean Acheson.

V poročilu, ki ga je komisija pripravila za Četrto zasedanje Generalne skupščine Združenih narodov, so omenjena sledeča dejstva:

Da se je organiziran odpor gerilcev končal;

Da je veliko število gerilcev in ostalih Grkov zbežalo ali pa so bili s silo odpeljani v sosedne države;

Da so Albanija, Bolgarija in Jugoslavija javno naznanile, da so razorožile in internirale gerilce, ki so stopili na njihova ozemlja;

Da je Jugoslavija zaprla svojo mejo z Grčijo.

Komisija je priporočila, da se ponovno opozori Albanijo in Bolgarijo, da ne smeta po mednarodnem zakonu izkoriščati svoje ozemlje proti varnosti Grčije.

KOLABORATOR KANDIDAT ZA PREDSEDNIKA

MANILA, 21. sept. — Filipinska desničarska stranka, tako zvana Demokratična zveza, je danes naznanila, da bo na prihodnjih volitvah podprla dr. Jose Laurela, ki je bil predsednik Filipinov za časa japonske okupacije.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN YUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO

HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)	
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:	
For One Year—(Za eno leto)	\$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev)	5.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.00
For Canada, Europe and Other Foreign Countries:	
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):	
For One Year—(Za eno leto)	\$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

KAJ JE POVEDAL PREVZVIŠENI DR. GREGORIJ ROŽMAN?

Prevzvišeni knezo-škof dr. Gregorij Rožman je zadnje čase razvil zelo živahno politično dejavnost. Bil je na potovanju po Kanadi, se udeležil proslav naših katoliških organizacij, imel govore ob raznih prilikah in, seveda, močno udaril po "deležah za železnim zastorom."

Z izjemo nekaj kratkih izjav pa prevzvišeni ne želi govoriti v detaljih o vlogi, ki jo je igral v Sloveniji za časa nacistične in fašistične okupacije. V Kanadi je rekel, da so vse obtožbe proti njemu le "komunistična propaganda."

Na proslavi petdesetletnice KSKJ pa je dr. Gregorij Rožman proti svoji navadi spregovoril o tem nekaj več. V govoru (soglasno s poročilom Glasila KSKJ z dne 14. sept. t. l.) je med ostalim izjavil:

"Toda takoj od početka okupacije sem videl prihajati drugo, za naš narod nevarnejšo gorje; brezbožni komunizem."

Jasno je, da prevzvišeni, ki je smatral "brezbožni komunizem" za "nevarnejše gorje" kot pa je bila okupacija nacističnih in fašističnih hord, vsled katere je izgubilo življenje 1,700,000 Slovencev, Srbov in Hrvatov, ni te okupacije smatral za glavnega sovražnika slovenskega ljudstva, pač pa one, ki so se proti tej okupaciji borili. To končno sam prizna v nadaljevanju svojega govora, ko govori, kako da je "komunizem zlorabil magično besedo Osvoboditev." Prizna tudi, da so ga voditelji Osvobodilnega gibanja večkrat pozvali, naj (če že ne more iti z njimi) ne pomaga okupatorju. Kajti jasno je, da so vsi, ki so pod krinko "brezbožnega komunizma" sodelovali z nacistično Nemčijo in fašistično Italijo, podpirali sile osovine, pa naj danes še tako obsojajo Hitlerja in Mussolinija. Končno, kaj je bila Hitlerjeva vojna proti Sovjetski zvezi, če ne vojna proti "nevarnejšemu gorju?" Hitler in Mussolini sta se oba borila proti "brezbožnemu komunizmu" prav v istem času, ko je to nevarnost spoznal tudi dr. Gregorij Rožman.

Zedinjene države, Anglija in Francija pa niso do konca vojne priznale, da je za svet nevarnejše gorje "brezbožni komunizem," to je njihova vojna zaveznica Sovjetska zveza, pač pa Hitlerjeva Nemčija in Mussolinijeva Italija. Vsi napor ameriškega ljudstva so bili storjeni za poraz nacistične fašizma. Za te prevzvišene cilje so padali ameriški vojaki, za te cilje so ameriške matere gubile svoje sinove! Zdaj pa prihaja prevzvišeni knezo-škof z trditvijo, da je že leta 1942, to je v začetku vojne proti Rusiji, bilo nevarnejše gorje "brezbožni komunizem," kot pa nacizem in fašizem!

To so besede prevzvišenega:

"Kaj naj storim? Brezboštvo v obliki komunizma prihaja na oblast. Gre za duše, za njihovo zveličanje, posebno za mlade duše, ki se dajo kaj lahko zapeljati z lepo zvonečimi gesli. Škof sem, ki sem pred Bogom in svojo vestjo slovesno prisegel, da bom do smrti zvesto vršil svojo odgovorno dolžnost čuvati vero, varovati duše zmot in zapeljavanja ter jih voditi k Bogu. Ali naj molčim? Ali naj pustim ljudi v zmoti, da sami pomagajo brezboštvo do oblasti? O da, dali so mi vedeti: če ne morete iti z nami, pa vsaj tiho bodite. Če bi bil tiho, kakšen pastir bi bil, ki vidi prihajati nevarnost za čredo, pa je ne opozori, ne svari, ji ne pokaže sovražnika, ki jo hoče uničiti? Kakšen škof bi bil, če bi molčal, molče gledal, kako brezbožni volk trga čredo? Kako bi obstal pred božjo sodbo, ako bi bil iz strahu tiho in ne bi ničesar rekel? Po svoji vesti in škofovski službi sem moral odgovoriti.

"Že 24. oktobra 1941 sem prvič opozoril na komunistične načrte v Osvobodilni fronti in nisem več nehal klicati zoper pretečo nevarnost."

Že iz teh citatov je menda jasno, da je vse svoje energije škof dr. Gregorij Rožman posvetil borbi proti Osvobodilni vojni. V nobenem stavku v začetku govora, v katerem sicer blago govori o nacistični okupaciji, ne pove, če se je v njemu zganila slovenska zavest: kaj naj storim? Nacistični sovražnik je zaslužil slovensko domovino. Prevzvišenega tudi ni mučilo vprašanje: Ali naj molčim zoper vseh krutosti, moritev, deportacij in uničevanj slovenskega ljudstva s strani nemškega in italijanskega okupatorja? Ni ga mučilo, ker je o tem molčal kot grob. Pa ne samo molčal, kot bomo videli pozneje.

Že od 24. oktobra 1941 je škof dr. Gregorij Rožman opozarjal na "komunistične načrte." To je bilo nekaj mesecev po okupaciji, ko je Osvobodilna fronta bila šele v povojih. Nič pa ni škof dr. Gregorij Rožman opozoril na "Hitlerjeve načrte" in na načrte njegovih zaveznikov, ki so

UREDNIKOVA POŠTA

Poročilo podružnice
št. 39 SANS, Cleveland, O.

V avgustu so prispevali za zdravila streptomycin sledeči: Nabrano v uradu "Enakopravnosti" (izročila Mrs. Julia J. Pire) vsoto \$157 od naslednjih: Mr. in Mrs. Jacob Subel sta izročila \$96, katera vsota je bila darovana v spomin njih pokojnega sina. Po \$10 so prispevali: Mr. in Mrs. Dominik Krašovec (iz Christiana Lake, Edwardsburg, Mich.), in Anton Podpadek, Los Angeles, Calif. Louis Intihar iz E. 69 St. prispeval \$6. Po \$5: Matt in Josie Krašovec, Norwood Rd., Krist in Jennie Stokel, Richmond Rd., Anthony Sraj, Eaglesmere Ave., Mr. in Mrs. in Mrs. Joseph Babnik, E. 72 St., Mrs. Mary Somrak, E. 74 St., Mr. in Mrs. Math Ule, E. 237 St. in Mrs. J. Birtich iz Waterloo Rd.

Mrs. Josephine Tratnik izročila \$10, katere je darovalo društvo "Spartans," št. 576 SNPJ. V upravnici sklad SANSa prispevali: Vincent Jurman \$10 in Frank Verček iz Maple Heights, Ohio \$5. Frank Shifferer v spomin pokojne Frances Intihar \$5 in društvo "Comrades," št. 566 SNPJ \$5. Po \$3: Josephine Tratnik in Josephine Zakrajsek. Po \$2: John Stritof, E. 169 St., Helen Mikuš, Jennie Skuk in Anton Smith.

Vsem najlepša hvala v imenu odbora SANSa.

John Pollock,
tajnik in blagajnik.

"Zdravniški strežnik" na odru Slov. nar. doma

V nedeljo je Ženski odsek rekreacijskih prostorov SNPJ s pogoščenjem svojih gostov prav slovesno zaključil pikniško sezono. Z mrzlejšimi dnevi ožive naši narodni domovi. V nedeljo 16. oktobra bo ena prvih odrskih predstav v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Podana bo komična tri dejanka "Zdravniški strežnik" prvič na tem odru. Igra nam prinese obilo smeha. Predstavljena bo pod pokroviteljstvom podružnice št. 39 SANSa. Da pride na oder res pravi zdravniški strežnik, skrbni narodni delavci Frank Česen. K programu so bili povabljeni na sodelovanje tudi "Zarja," kvartet "Glasbene Matice" in "Slovan."

Podružnica št. 39 SANSa z ostalimi podružnicami deluje za plemenite namene. Zato sezone po vstopnicah in si rezervirajte ta dan.

Skupni piknik SANSovih podružnic je bil sijajen. Dan je bil lep in lep je bila tudi reprezentacija naroda. Prebitek, kateri je večji kot smo pričakovali, bo objavljen pozneje.

Na Zahvalni dan 24. novembra bo pa zopet "Zarjino" žegnanje. Zbor ima rezerviran ta dan že četrto stoletja. Letos se zopet drži te stare tradicije. Tudi letos privleče zbor iz svoje torbe točke, ki bodo vlekile in katere se ne dobi povsod. Kaj bo vse—bo poročano, ko pride čas za to. Danes se lahko naprej pove, da bo zbor tega dne počastil spomin na največjega slovenskega pesnika Oton Župančiča s proizvajanjem njegove slavne historične pesnitve "Zebarska," katera razkriva dolge dneve ure in mučeniško delo željbar-

jev. Pesnitev je uglasbil sloviti primorski skladatelj Vinko Vodopivec, za kar je bil deležen nagrade.

Slovenska javnost je opozorjena tudi na to priredbo.

Leo Poljšak.

Nečak se zahvaljuje teti za zdravila

Mr. in Mrs. Peter in Fanny Zupin iz 1204 E. 60 St. sta prejela več pisem od Francelj Marolda iz Homeca 32, p. Radomlje pri Kamniku, ki se je radi tuberkuloze nahajal v zdravilišču Novo Celje p. Žalec, odkoder je tudi pisal. Mrs. Zupin je teta Maroldu, ki se je nanjo in njenega moža obrnil za pomoč v zdravilih, ki bi mu pomagala do zopetnega zdravlja.

Marold ima doma v Homecu ženo in tri fantke, eden hodi v tretjo gimnazijo, drugi v četrtri razred, tretji je pa komaj tri in pol leta star. Zelo težko mu je bilo, ko ga je doletela bolezen, zlasti še, ker so mu zdravniki odsvetovali operacijo, ker se je moral pred več leti podvreči težki operaciji na pljučah. Priporočali so mu zdravila "streptomycin" v količini 150 gramov, s katerimi so mu upali pomagati do zdravlja. Kot v enem izmed pisem omenja, dobivajo ta zdravila, ki prihajajo od raznih skupin iz Amerike, v večjih zdraviliščih, kot na primer na Golniku, itd.

Zupinova sta svojem v domovini veliko pomagala in tudi ko sta prejela prošnje od Marolda sta se potrudila, čeprav imata tudi sama dosti boleznij, da sta mu poslala "streptomycin". Tu sledijo izčrpniki pisma, ki ga je nečak pisal takoj, ko je prejel prvih 50 gramov teh zdravil:

"Draga teta:

"Dobil sem Tvoje pisemce, za katero se Ti najlepše zahvalim. Enako se tudi zahvalim za poždrave Tvoje in Tvojega moža. Jaz bi že preje pisal, pa sem čakal, da bom dobil prvih 50 gramov streptomycina, da Ti bolj natančno lahko pišem kako, da mi gre in koliko mi učinkuje.

"Ljuba teta, sedaj Ti povem, da se mi je stanje zelo poboljšalo, temperatura mi je popolnoma padla na normalno, gnojni eksovdar mi je tudi zginil, apetit sem dobil in na vagi sem pričel dobivati. Imel sem na eni strani močno zasenčenje pljuč, na drugi pa malo rano, ker sem imel leta 1932 operacijo, oziroma taraka (palstiko) na sedmih rebrah. Vse skozi je bilo dobro, sedaj me je lanko leto dobila ploha in veter, da me je začelo tresti in zbolel sem na pljučih. No, pa se ne čudim, ker smo toliko prestali med okupacijo in človek ni več tako odporen. Hrana je pri tej bolezni prava. Tukaj je veliko te boleznij, zato sam ne vem kako bi se Ti zahvalil, ker si mi priskočila na pomoč. Saj sem Ti zelo nerad pisal, ker vem, da tudi Ti in Tvoj mož nimata zdravlja, a sem se kar zjokal, ko mi je žena poslala Tvoje pismo, da mi pošlješ zdravila. Kar mi lo se mi je zdelo, da si bila tako usmiljena, da si mi takoj priskočila na pomoč. Jaz sem že vse poskusil in kupoval zdravila; sem že tudi prodal orodje in druge stvari, da sem si nabavil zdravila, pa vse mi ni nič pomagalo.

"Upam, da mi bodo Tvoja

zdravila sčistila tudi rano, ker preje sem imel 3 gavke, ko sem prejel 25 gramov streptomycina, sem imel 2 gavki, ravno danes sem prejel že 50 gramov streptomycina, imam pa še samo eno gavko, tako da če bo šlo tako naprej, mi mogoče ne bo treba 150 gramov zdravil temveč samo 100 gramov. Ravno par dni pred novim letom sem prejel drugih 50 gramov, ki si mi jih poslala.

"Se enkrat, ljuba teta, najlepša hvala za zdravila ter najlepše pozdravim, Tebe kakor Tvojega moža.

"Francelj"

STANOVANJSKI ZAKON LETA 1949

Stanovanjski zakon l. 1949 uveljavlja kot narodno smernico "čim skorajšnje dosegne primernega domovanja in življenjskega okolišja za sleherni ameriško družino" — kakor je to izrazil predsednik Truman. V ta namen daje zakon zvezni vladi možnost, da pomaga posameznim predeljem odpraviti zane-marjene distrikte, (ki jih navadno nazivamo slume) obnoviti razpadajoče predele mest in tako nuditi družinam z malimi dohodki stanovanja po nizki najemni.

Omenjeni zakon izrecno določa (1) petletni program za odpravo slumov, zakar bo vlada vzela nase eno tretjino stroškov, dočim bodo ostalo krije krajevne oblasti; (2) konstrukcija 810,000 družinskih stanovanj po nizki stanarini, izgrajenih v teku prihodnjih šest let in javno lastovanih ter podprtih z vladno subvencijo do \$308 milijonov letno za dobo štirideset let. Stanarinska subvencija je dosedaj edini način, ki omogoča nudenje primernih, varnih in sanitarnih domov po nizki stanarini za družine z manjšimi dohodki. Sicer pa federalna pomoč nizkoretnim javnim stanovanjskim projektom ni nova stvar. Stanovanjski zakon l. 1937 je določal gnotna posojila za izgradnjo takih projektov, obenem pa tudi letno podporo (subvencije) za ohranitev nizke stanarine. Kakor pravi stanovanjski urad v Washingtonu obratuje pod tem programom vsega skupaj 191,700 stanovanjskih enot v 268 različnih krajih dežele. Nov zakon razširja program z dodatki k zakonu iz l. 1937. Ti dodatki ne bodo le omogočili večje federalne pomoči, pač pa bodo prinesli spremembe, ki so posledica dvajsetletnih izkušenj. Na primer: novi zakon zahteva, da krajevne oblasti določijo višino dogodkov in s tem zagotovijo družinam z manjšimi dohodki nizko stanarino, oziroma stanovanja v projektih zgrajenih v ta namen. V splošnem se je to izvajalo že leta, ali zdaj je to za deva zakona.

Ena važna sprememba je v omejitvi potrošnje za posamezne stanovanjske enote ali stanovanja. Po zakonu iz l. 1937 se ni smelo potrošiti preko tisoč dolarjev za sobo v nizkoretnih javnih projektih — v mestih z več kot pol milijona prebivalcev je bilo dovoljenih tisočdvestopetdeset dolarjev za sobo. Pred dvajsetimi leti je bilo to umestno. Danes pa ni mogoče zgraditi projektov apartmentnega značaja za to ceno in zato je določenih dodatnih sedemstopetdeset dolarjev za sobo in nadaljnjih \$750 v nekatereh dražjih predelih. Prvotni zakon je vseboval določbo omejitve stroškov za izgradnjo "stanovanja," nov zakon določa omejitve cene samo na podlagi izgradnje sobe. S tem je omogočena konstrukcija večjih stanovanj za večje družine. Mnoge družine z manjšimi dohodki so večje nego povprečne. Večjim družinam je nudena pod novim zakonom še ena ugodnost v pogledu dovoljenih dohodkov. Ko se ugotavlja da-li so upravičeni do stanovanja v javnih stanovanjskih projektih, se jim k dovoljeni vsoti dohodkov dovoli še sto dolarjev dohodkov za vsakega otroka.

Medtem ko novi zakon določa narodno smernico stanovanjske izgradnje, je pa odvisno v veliki meri od lokalnih oblasti, da prično z delom odpravljanja slumov in graditve novih projektov za skupine prebivalstva z nižjimi dohodki. Sedaj petsto lokalnih stanovanjskih oblasti v deželi in tem je bilo razposlanih številno tiskovin, s katerimi morajo vsi lokalni oblasti izdati rezo zaprositi za federalno pomoč pri izgradnji stanovanjskih projektov in tako omogočiti prve korake uveljavljanja tega novega zakona. Stanovanjski administrator Raymond M. Foley je dejal, da bo najbrž mogoče zgraditi, oziroma pričeti graditev 50,000 stanovanj prvo leto. Odprava slumov bo vzela dlje časa, ker to zahteva širše načrte in pogosto odlok lokalne ali državne legislature. Novi zakon določa tudi sklade za izboljšanje farmerskih domovanj, za proučevanje načinov znižanja gradbenih stroškov in moderniziranja zastarelih gradbenih postav ter za vladne gradbene posojila lastnikom privatnih domov.

Common Council

Za vzgojo novega socialističnega človeka

Narodno osvobodilna borba je v Jugoslaviji sprostila mogočne ustvarjalne sile ljudskih množic ter jim široko odprla pot do izobrazbe. Tudi kulturni delavci se je med prvimi vključil v to borbo ter se najtesneje povezal z ljudstvom. Temelje nove demokratične šole, ki je ena največjih pridobitev priporjene svobode, je v Ljudski republiki Sloveniji posvetilo z žrtvijo svojega življenja 1,504 učitelj, ki so padli kot borci, bili ubiti od okupatorja in njegovih pomagačev ali pa so umrli v internaciji.

Okupator je na slovenskih tleh popolnoma uničil 218 šol, nadaljnjih 30 šol pa je težko poškodoval. V 464 šolah so bile popolnoma uničene zbirke učil, škoda je bila ocenjena na 25 milijonov dinarjev, kar znaša 85% celotne vrednosti učil.

Toda zavedni slovenski učitelji vključeni v Osvobodilno fronto, niti v najtežjih prilikah niso klonili. Na zasedenem ozemlju na Primorskem, na Krasu, v Trstu, na Dolenjskem, v Beli Krajini, na Štajerskem in na Koroškem so organizirali številne

ve demokratične šole od najnižje do najvišje odprte mladinski vseh slojev prebivalstva.

Tudi prehod iz ene vrste šole v drugo je vsestransko odprt. Šolskim letom 1947-1948 so vse šole v Federativni ljudski republiki Jugoslaviji stopile na di slovenske šole v novo pomembno obdobje, obdobje petletnega plana. Ena največjih nalag petletnega plana Ljudske republike Slovenije je nadaljni dvig splošne izobrazbe vsega ljudstva na višjo stopnjo s tem, da zajemajo do konca prve petletke, sedemletne osnovne šole 75% šolske mladine. V sedemletke so postopno uvajali načela in osnov za nižje gimnazije, njih bodo sedemletke polnopolnoma nadomestile. V letu 1948 je imela Ljudska republika Slovenija že 128 sedemletk, ki so zajele 18,161 otrok.

Ker je naloga šole, da opravi bistveni del kulturne revolucije je velikega pomena tudi vzgoja učiteljskega kadra. V bivši Jugoslaviji je bil učiteljski poklic izmed najbolj zastopanih in je bil v največji meri odvisen od strankarske politike raznih vladajočih režimov, zato ni bilo da je bil majhen pritok novih kadrov v učiteljske vrste. Danes se absolventom učiteljskega fakulteta čaka na zaposlitev, da bodo potem vsakega pol leta premešeni itd. Službo dobe tako po opravljenem diplomskem pismu, ministrstvo prosvete upošteva njihove osebne želje glede službene namestitve, učitelji imajo na razpolago interenat, socialno šibki prejemajo štipendije itd. Ti pogoji so pomogli, da se stalno večja prilika dijakov. Po anketni tabeli iz leta 1947 je bilo letos do konca četrtri razred sedemletke, se je izredno veliko dijakov oddajalo za učiteljski poklic tako, da je bil plan vpisa presežen nad 200%. Visok vpis bo omogočil, da bo za ta odgovorni poklic izbrani res kvalitetni kandidati, ostali pa bodo usmerjeni v druge stroke.

Široka mreža sedemletk je nujno zahteva povečan kadrovski predmetnih učiteljev. Zato je bila leta 1947 v Ljubljani ustanovljena Višja pedagoška šola z namenom, da usposobi osnovne šolske učitelje za predmetne profesorje na sedemletkah in gimnazijah.

Višja pedagoška šola ima redne in izredne slušatelje. Redne slušatelje traja študij dve, za izredne pa tri leta. Slovensko učiteljsko je dobro razumelo pomen in namen te nove šole, ker zgornjo dokazujejo številne prijave v redno šolo in v tečaj za izredne slušatelje. Predvsem je nova šola zajela mlado generacijo učiteljev, ki si želijo prejšnji Jugoslaviji niso mogli izpolniti svoje znanje, čeprav so to želeli.

Plan vzgoje mladine predvsem, da mora imeti Slovenija ob koncu petletke še 400 novih profesorjev, ki bodo znali sprejeti mlado generacijo učiteljev, ki so pridobili že dragocene izkušnje v 20 in več letih svojega poklicnega udejstvovanja.

Tečaj, ki je v enem kratkem terminu polagali izpite.

Tečaj izrednih slušateljev, ki so vsako leto julija, posebej učitelji iz vseh krajev Slovenije. Letos je posebej tečaj 328 učiteljev in učiteljic. Precejšnjo število izmed njih je šele po osvoboditvi nastopilo učiteljski poklic, mnogi med njimi pa so pridobili že dragocene izkušnje v 20 in več letih svojega poklicnega udejstvovanja.

Tečaj, ki je v enem kratkem terminu polagali izpite.

Tečaj izrednih slušateljev, ki so vsako leto julija, posebej učitelji iz vseh krajev Slovenije. Letos je posebej tečaj 328 učiteljev in učiteljic. Precejšnjo število izmed njih je šele po osvoboditvi nastopilo učiteljski poklic, mnogi med njimi pa so pridobili že dragocene izkušnje v 20 in več letih svojega poklicnega udejstvovanja.

Tečaj, ki je v enem kratkem terminu polagali izpite.

Tečaj izrednih slušateljev, ki so vsako leto julija, posebej učitelji iz vseh krajev Slovenije. Letos je posebej tečaj 328 učiteljev in učiteljic. Precejšnjo število izmed njih je šele po osvoboditvi nastopilo učiteljski poklic, mnogi med njimi pa so pridobili že dragocene izkušnje v 20 in več letih svojega poklicnega udejstvovanja.

Tečaj, ki je v enem kratkem terminu polagali izpite.

Tečaj izrednih slušateljev, ki so vsako leto julija, posebej učitelji iz vseh krajev Slovenije. Letos je posebej tečaj 328 učiteljev in učiteljic. Precejšnjo število izmed njih je šele po osvoboditvi nastopilo učiteljski poklic, mnogi med njimi pa so pridobili že dragocene izkušnje v 20 in več letih svojega poklicnega udejstvovanja.

Tečaj, ki je v enem kratkem terminu polagali izpite.

Tečaj izrednih slušateljev, ki so vsako leto julija, posebej učitelji iz vseh krajev Slovenije. Letos je posebej tečaj 328 učiteljev in učiteljic. Precejšnjo število izmed njih je šele po osvoboditvi nastopilo učiteljski poklic, mnogi med njimi pa so pridobili že dragocene izkušnje v 20 in več letih svojega poklicnega udejstvovanja.

Tečaj, ki je v enem kratkem terminu polagali izpite.

Tečaj izrednih slušateljev, ki so vsako leto julija, posebej učitelji iz vseh krajev Slovenije. Letos je posebej tečaj 328 učiteljev in učiteljic. Precejšnjo število izmed njih je šele po osvoboditvi nastopilo učiteljski poklic, mnogi med njimi pa so pridobili že dragocene izkušnje v 20 in več letih svojega poklicnega udejstvovanja.

Tečaj, ki je v enem kratkem terminu polagali izpite.

Tečaj izrednih slušateljev, ki so vsako leto julija, posebej učitelji iz vseh krajev Slovenije. Letos je posebej tečaj 328 učiteljev in učiteljic. Precejšnjo število izmed njih je šele po osvoboditvi nastopilo učiteljski poklic, mnogi med njimi pa so pridobili že dragocene izkušnje v 20 in več letih svojega poklicnega udejstvovanja.

Tečaj, ki je v enem kratkem terminu polagali izpite.

Tečaj izrednih slušateljev, ki so vsako leto julija, posebej učitelji iz vseh krajev Slovenije. Letos je posebej tečaj 328 učiteljev in učiteljic. Precejšnjo število izmed njih je šele po osvoboditvi nastopilo učiteljski poklic, mnogi med njimi pa so pridobili že dragocene izkušnje v 20 in več letih svojega poklicnega udejstvovanja.

Tečaj, ki je v enem kratkem terminu polagali izpite.

Tečaj izrednih slušateljev, ki so vsako leto julija, posebej učitelji iz vseh krajev Slovenije. Letos je posebej tečaj 328 učiteljev in učiteljic. Precejšnjo število izmed njih je šele po osvoboditvi nastopilo učiteljski poklic, mnogi med njimi pa so pridobili že dragocene izkušnje v 20 in več letih svojega poklicnega udejstvovanja.

(Dalje na 4. strani)

IVA FAKINOVA—ljudska učiteljica

Preska je majhna vas v okoliščini Ljubljane, glavnega mesta Slovenije. Med narodno osvobodilno vojno je v njej trdo gospodaril okupator—Nemec. Otroci, kolikor jih ni bilo izseljenih, so morali posejati nemško šolo. Štiri leta jih je zastrupljala jezika, ki je smrtno sovražila njihov rod in govorico. Po osvoboditvi je oblast ljudstva izpremenila osnovno šolo v sedemletko. V šolo so se spet vrnili slovenski učitelji in za upraviteljico je bila dodeljena Iva Fakinova.

Ivi Fakinovi so leta okupacije zarezala v obraz globoke gube in čisto pobelila lasje. Saj je toliko hudega prestala. Z družino jo je okupator izgnal na Hrvaško—pod Fruško goro. Trije izmed štirih otrok so se borili v partizanih. Bila je nanje ponosna, toda kot mati se je zanje tudi bala. Zdaj ta, zdaj oni ji je prinesel vest: tvoj otrok je padel... tvoj otrok je ujet... videli so, kako ga je okupator strašno mučil... Vse to so bili poleg drugih strahot, ki jih je prestajala, hudi udarci za njeno srce, ki pa so se končno kaj srečali pokazali za pretirane, kajti vsi njeni otroci so se po osvoboditvi vrnili.

In vrnili so se tudi otroci v šolo v Preski. Nekateri so prišli naravnost iz partizanov, drugi iz internacije, in prišli so tudi tisti, ki so obiskovali nemško šolo. Ob prvem srečanju je bilo vsem nekam nerodno. Otroci so se zavedali, da so med okupacijo z učenjem hudo zaostali, učiteljica je pa razmišljala, kako bi jim čim prej nadomestila manjkajoče znanje, da bodo lahko nadaljevali z učenjem. Toda zadrega je trajala le nekaj trenutkov. Ko je učiteljica izpregovorila, je njen glas zazvenel tako iskreno in tako domače, da je bilo vsem, kakor da niso v šoli, temveč doma in se z njimi pogovarja njihova mati, ki jih

razume in jim hoče pomagati... Enak občutek so imeli tudi učenci prvega razreda, ko je Fakinova vstopila med nje in jim povedala: "Jaz bom vaša razredničarka."

"Naša učiteljica je tako dobra in prijazna," je pripovedovala doma mala Metka vsa navdušena, "kar k nam na klop sede in če kateri česa nerazume pravi, kar brez straha pridi k meni, vse ti bom rada še enkrat in podrobno razložila."

Metkin oče dela v tovarni celuloze, ki se nahaja v bližini. Ko so se nekaj dni pozneje v tovarni na sindikalnem sestanku pomenovali o organiziranju izobraževalnega tečaja za delavce, se je Metkin oče spomnil učiteljice Fakinove. "Ona bi bila najpripravnejša, da vodi naš tečaj," je predlagal.

Zvečer je potkal na njena vrata. Začuden je dvignila glavo iznad zvezkov in se zazrla v

TEKOM ČASA,

ko se zobozdravnik Dr. J. V. Zupnik nahaja na St. Clair Ave. in E. 62 St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticalno in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenega dogovora.

Njegov naslov je

DR. J. V. ZUPNIK

6131 ST. CLAIR AVE.

vogal E. 62nd St.; vhod samo na E. 62 St.

Urad je odprto od 9.30 zj. do 8. zv.

Tel.: EN 5013

EUCLID POULTRY

549 EAST 185 ST., KE 8187

Jerry Petkovšek, lastnik

Vsakovrstna perutnina in sveža, prvovrstna jajca. Sprejemamo naročila za perutnino za svatbe, bankete in veselice, itd. NEKAJ POSEBNEGA: Prodajamo kokoši tudi zrcano na kose ter si lahko nabavite samo one kose, ki vam najbolj ugaajo.

čokatega moža oblečenega v zaprašeno, z oljnatimi madeži zamazano delovno obleko. Kar brez ovinka je povedal: "Tovarišica, naši otroci vedo toliko lepega povedati o vas, pa smo na sindikalnem sestanku sklenili, da vi vodite naš izobraževalni tečaj. V stari Jugoslaviji mnogi delavci nismo imeli ne denarja ne časa za šole. Jaz sem moral v tovarno že z dvanajstimi leti. Danes, ko je delavec tudi nekaj vreden, pa bi radi nadomestili saj kolikor se da, manjkajoče znanje."

Fakinova je v mislih preletela vse svoje dosedanje obveznosti: Pouk 70 učencev prvega razreda, vse petje na sedemletki, zemljepisni krožki v štirih razredih, delo v Antifašističnih žena in drugih frontnih organizacijah, vodstvo dveh pevskih zborov, organizacija vseh proslav in prireditve, sodelovanje na vseh akcijah, skrb za dvojne knjižnice, ki jih je sama ustanovila...

"No," je zategnil delavec, ker

FORNEZI
Nove forneze na premog, olje, plin, gorko vodo ali paro vzpostavimo. Resetting stane \$15; čiščenje \$5. Premenimo stare forneze na olje ali plin.
CHESTER HEATING CO.
Govorimo slovensko
1193 Addison Rd., UT 1-0396

PRODA SE

preša in mlin ter vso pripravo za stiskanje grozdja.
Drži ¾ tone grozdja naenkrat.
Pokličite po 5. uri popoldne.
IV 7796

HISA NAPRODAJ

Za eno družino na Saranac Rd. 3 spalnice. Znotraj in zunaj vse popravljeno. Gorkota na plin.
Cena samo \$7.800
Imamo naprodaj mnogo drugih hiš za eno ali dve družini.

Pokličite

COLLINWOOD REALTY
15813 WATERLOO RD.
KE 1934

je njen molk trajal dolgo, "morda ste preveč zaposleni?"

Nasmehnila se mu je in mu segla v raskavo dlano. "Časa mi res ne ostaja," je rekla, "vendar ga bom že našla tudi za vas. Z veseljem prevzamem ta tečaj."

Tako je prevzela še vodstvo izobraževalnega tečaja, ki ga je posejalo nad 100 učencev-delavcev in nameščenecv tovarne iz Medvoda.

Metkin oče, petdesetletni tovarniški delavec, ni izostal še nobeno uro in je bil njen najboljši učenec. Včasih je v po-puku še malo ostal, da sta se pomnila o tem in onem, kar so važnega pisali listi.

Njena miza v razredu je vedno polna rož. V različnih lončkih in kozarcih je pestro cvetje, ki

Costs Less—Does More

ALSCO
ALUMINUM

Thrifty
CONVERTIBLE
STORM WINDOW

\$1500
only

24 x 24 (glass size) complete, installed

There's never been a buy like ALSCO THRIFTY. It costs so much less, does so much more! Its lifetime aluminum sash will weather perfectly, permanently. Prevents colds. Saves on fuel. Pays for itself in savings. Phone for details.

No Money Down
36 Months to Pay

ALSCO Inc.
HE 2222

ga ji vsak dan prinašajo otroci, kot najpreprostejši in najzgovornejši dokaz svoje ljubezni. Saj jo imajo v resnici tako radi in tudi ona ima rada nje, kajti šele danes, v novi družbeni stvarnosti čuti z vsem srcem, da je njeno delo dobilo svoj pravi pomen in namen, danes šele more in sme biti resnična učiteljica, kakor je sanjnila o svojem

poklicu že kot otrok—res prava ljudska učiteljica.

Leta 1948 je Prezidijski ljudske skupščine Federativne ljudske republike Jugoslavije za posebne zasluge pri delu odlikoval 1.182 delavcev raznih strok. Med nagradenci je bila tudi Iva Fakinova, učiteljica na sedemletki v Preski pri Medvodah, ki je edina med prosvetnimi delavci

in tretja v vsej državi prejela za svoje delo visoko priznanje—Red dela prve stopnje.

Ko je prejela visoko odlikovanje je preprosto rekla: "Saj res ne vem s čim sem si ga zaslužila. Stori la sem vendar samo svojo dolžnost. Vesela sem pa priznanja za to, ker je to priznanje vsem učiteljskemu poklicu in učiteljskemu delu na vasi."

THE MAY CO'S BASEMENT

V ČETRTEK IN PETEK

DNEVA POSEBNIH VREDNOSTI

Orientalne reproducirane preproge

49.50 vrednosti

29.97

Krasne težke, dolgo-trajne reproducirane preproge. Vzorce v rdeči, modri in ivory barvi. Mere 9x12 čevljev. Basement Oddelek preprog

Rayon Marquisette Valances

Regularno 1.98

1.49

Za rabo nad ukrojenimi zavesami ali namesto "drapes." 72" široki, 36" dolgi. Roza, modre, zelene, rumene, peach barve. Basement oddelek z zavesami

Pisano plastično blago

Vrste 49c do 59c

39c jd.

Pisano dvo-vzorcno težko plastično blago. Široko 36". Mnogo barv in kombinacij. Basement oddelek z zavesami

Bela, pastelna flanela

Regularno 35c

25c jd.

Bela, roza ali modra. 27" široka. Mehko, fino blago. V komadih do 10 jardov. Basement oddelek z blagom na jarde

"Hit or Miss" Rag Rugs

Regularno 1.00

79c

Priročne mere 24x48". Mnogobarvni vzorci. Idealni za kuhinjo, hodnik, kočo, kopalnico. Basement oddelek z preprogami

Široke Marquisette zavese

Regularno 4.95

3.18 par

Široke, na brane, navadne ali fine "cushion dot" zavese. 60" široke, 90" dolge. Ivory barve. Basement oddelek z zavesami

Vzglavniki iz kokošjega perja

Regularno 1.39

99c

Napolnjeni z ko-drastim kokošjim perjem, vstili v močnem ticking blagu. Dokler trajajo. Mere 20x36". Basement oddelek z posteljnino

Pobeljene koteninaste rjuhe

Regularno 2.29

1.77

Čisto belo pobeljene koteninaste rjuhe 81x99 in 72x99". Zelo malo jih ima manjše hibe; večina so prvovrstne kakovosti. Basement oddelek s posteljnino

Dekliški tkani dežni plašči

Regularno 1.00

2 za \$1

S čepicami v tan ali modri barvi. Različne mere do 14. Blago, ki se ne premoči. Basement oddelek z dekleško opravo

Ženske, dekleške copate

Regularno 1.99

1.00

Vrhnji del iz blaga solidnih barv s pisanimi podložnimi podplatni. Mere 4-9. Basement oddelek s čevlji

Zastopniki

"Enakopravnosti"

Za st. clairsko okrožje:

JOHN RENKO
1016 E. 76th St.
UT 1-6888

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje:

JOHN STEBLAJ
775 East 236 St.
REDWOOD 4457

Za newburško okrožje:

FRANK RENKO
11101 Revere Ave.
DIAMOND 8029

MIŠKO KRANJEC

OS ŽIVLJENJA

ROMAN

ZEMLJA SE PREBUJA

(Nadaljevanje)

"Kako mislim?" je dejala Ana. "Saj sem vam povedala, da ga tam ne morem imeti. Zastonj vam prosim vas. Saj vam za enega redno plačujem, mar ne?"

Seve, zaradi tega mati ni mogla kaj reči, namreč zastran rednega plačevanja. Ampak, ona je imela dovolj posla s svojimi otroki. Z devetimi otroki je bilo dovolj opravka celih trideset let in ga je še zdaj, saj so ne-

kateri še majhni, komaj da hodijo v šolo. Upala je, da bo počasi teh skrbi konec. Toda zdaj se je pokazalo, da bo morala nadaljevati, ne sicer s svojimi, temveč z otroki svojih hčera in nov, tako da temu ne bo nikdar konec.

"Ne vem, kako bo," je naposled izjavila, "njega moraš vprašati, očeta, kaj bo rekel." S tem je bila stvar preložena na očeta. In tako je ostalo do poldne.

Oče je delal v delavnici. Spoznal je po glasu, da se je hči vr-

nila, vendar ni hotel, da bi šel prej iz delavnice kakor opoldne. Čakal je, če morda sama pride k njemu. Toda prav to jutro je vedno kdo prišel, tako da je Ana imela zadosten razlog, da ni mogla priti k njemu. To ga je jezilo. Druge kratki je imel rad ljudi. Vedno je kaj poklepetal s tem ali z onim. Zdaj so mu bili odveč. Kakor nalašč se je tega dne vsakdo zaklepetal in ostal dalj kakor druge kratki.

In tako se je Marko srečal z Ano šele pri obedu. Soba je bila temna in na prvi pogled hčere ni mogel dobro presoditi. Ko je bila še doma, je komaj doraščala. Toda takrat je ni nikdar dobro opazoval. Bila mu je hči in se ni posebej menil zanjo. Bila je sposobna za delo, in to je bilo vse. Bil je vajen, da je ravnal z vsemi kakor takrat, ko so bili še otroci. Njegovo raz-

merje do njih se ni spremenilo nikdar. Morda zato, ker tudi z majhnimi ni nikdar imel kdovekaj posla, razen, da jim je skrbel za kruh in obleko.

Najprej je Tineka, ki se mu je po nesreči skotalil pred noge, dosegel s klobukom, ko se je prav hotel odkriti. To je bila običajno vsa njegova kazen: otrok ni nikdar drugače tepel kakor s klobukom.

Potlej je sedel za mizo. Sedel je na koncu mize; na njegov prostor ni smel nihče sesti. Tudi drugi so imeli urejena mesta. Kadar je kateri kam odšel, se je najstarejši pomaknil na njegov prostor. Oče Ane doslej ni opazil. Pomolil je svojo običajno molitvico z vzdihom utrujenosti kakor vedno, pri tem pazil, da so tudi otroci opravili molitev. To ni bila več zgolj molitev temveč

nekak običaj, ki je spadal k mizi in so ga morali vsi opraviti. Za Ano je zdaj le prišel čas, da je dala očetu roko. "Bog daj," je rekla in ga s tem opozorila nase. Ozrl se je po njej.

"Na, kaj pa ti?" je rekel, "kaj več ne boš na delu?"

"Bom," je odvrnila ta, ko je sedla. "Tako sem prišla... Otroka sem prinesla." Slednja je izgovorila tiše.

"Otroka?" je ponovil, "kakšnega otroka?"

"No,—svojega. V mestu ga ne morem imeti. Tam me preveč stane. Tu pa, sem mislila, se lahko poja z vašimi, ko bo doraščal, in vi tudi imate več časa in boste bolj skrbeli zanj."

"Tako, otroka," je momljala Marko. "Saj si enega že prinesla."

"Saj ne prosim zastonj," je dejala, namesto da bi odgovori-

la na vprašanje. "Plačala bom."

"No, da, zastonj ti ga nihče ne vzame... Ampak ne gre za to. Saj vidiš, kako je pri nas. Že tako nas je dosti. Kje pa bomo spali?"

"Saj nas je včasih bilo še več, pa smo spali," je opravičila.

"Stran ga vendar ne morem vreči. Moj je... kaj hočem."

"Da, tvoj," je potrdil oče. "To vendar ne gre. Zdaj že drugi otrok. Kje pa je mož? Kaj bodo ljudje rekli?"

"Za moža se vi ne bojte. Kadar bo prilika, se vzameva. To je moja stvar. Zastran ljudi pa,—saj so ljudje vedno kaj govorili. On postane predelavec v tovarni in potlej bo toliko dobival, da si lahko najameva stanovanje. Nadloge vam ne bova delala." Bilo je čutiti, da je užaljena. Zato se je zdaj oče nekako opravičil:

"Saj nisem tako mislil," je rekel, "vzgojil sem že devet otrok, bog pomagaj, in bi tudi tega, toda, nazadnje mi lahko vsi prinašate domov otroke, jaz jih bom pa vzgajal."

Potlej so molčali in samo zajemali iz skled. Tudi popoldne se niso o tem menili. Šele drugega dne, ko se je Ana odpravljala, je stopila k očetu.

(Dalje priloženo)

Zavarovalnina
proti ognju in nevihti in avtomobilskimi nezgodami ZA ZANESLJIVO POSTREŽBO SE PRIPOROČA

DANIEL STAKICH

AGENTURA

15813 WATERLOO RD.

KE 1934

MIHAIL SOLOHOV

TIHI DON

ČETRTA KNJIGA

(Nadaljevanje)

Iljinična se je drugi dan zares dvignila in stopila sem pa tja po dvorišču, ali zvečer je vnovič legla. Obraz ji je rahlo otekel, pod očmi so se pokazale nabuhle vrečke. Ponoči se je nekajkrat oprla na roke, dvignila glavo z visoko naloženih vzglavnic, gosto dihala — pohajala ji je sapa. Potem jo je jenjalo dušiti. Lahko je mirno ležala na hrbtu in celo vstajala s postelje. Nekaj dni je preživela v tihi izgubljenosti in spokojnosti. Hotela je biti sama in, kadar je prišla k nji Aksinja v vas, je pičlo odgovarjala na vprašanja in si olajšano oddahnila, kadar je odšla. Bila je vesela, da sta otroka pretežni del dneva prebila na dvorišču in da je Dunjaška poredkoma prihajala in je ni vznemirjala z vsa k v rstnimi vprašanji. V ničemer ni bila več potrebna pomilovanja in tolažbe. Napočil je tisti čas, ko si je posebno želela biti sama, da bi se spominjala marsičesa iz svojega življenja. Na pol je zaprla oči, po cele ure ležala negibno, samo zatekli prsti so ji prebirali gube na obleki, in vse življenje je v teh urah šlo mimo njenih oči.

Čudno, kako kratko in revno se ji je zazdelo to življenje in kako mnogo je bilo v njem hudega in bridkega, na kar se ni marala spominjati. Kdo ve zakaj se je najpogosteje v spominih, v preiščevanju vračala h Grigoriju. Morebiti zato, ker je skrb za njegovo usodo ni zapustila vsa leta od začetka vojne in je bilo vse, kar jo je zdaj vezalo na življenje, obseženo v njem. Ali pa se je žalovanje za starejšim sinom in možem ublažilo, se s časom razgubilo in se je o njiju, o rajnih, spominjala poredkeje in videla ju je nekako skozi sivo dimasto meglico. Nič rada se ni spominjala mladosti, svojega zakonskega življenja. Vse to ji sploh ni bilo potrebno, bilo je tako oddaljeno in ni prinašalo ne veselja ne olajšanja. In ko se je v zadnjih spominih vračala v preteklost, je ostala stroga in čista. Tale "najmlajši" pa ji je vstajal pred očmi s skrajno, skoraj otipljivo živostjo. Ali kadar koli je le pomislila nanj, je že mahoma začutila pospešeno utripanje svojega srca. Potem jo je začelo dušiti, obraz ji je potemnel in dolgo je ležala v nezavesti; ko pa se je ovedela, je spet mislila nanj. Ni in ni mogla pozabiti svojega zadnjega sinu...

Nekega dne je Iljinična ležala v izbi. Za oknom je sijalo opoldansko sonce. Po južnem oboku neba so na slepljivi sinjini veličastno pluli oblaki, ki jih je buri veter. Gluho tišino je motilo samo enakomerno, uspavajoče čvrčkanje murenčkov. Zunanaj prav pod oknom je ostalo zelenje, ki se je priželo k vkladu, neožgano od sonca — na pol po-

sušena loboda med ovsiko in pirnico — v njem so dobili murenčki zavetja in so na vse pretege godli. Iljinična je poslušala njihovo nenehno petje, ujela je vonj po travi, ugreti od sonca, ki se je prikradel v izbo, in pred očmi se ji je za trenutek kakor prikazen pokazala avgustovska stepla, pripaljena od sonca, zlatorumeno pšenično strnišče, pripekajoče modro nebo, zavito v sivo meglico....

Razločno je videla vole, ki so se pasli na metlikasti meji, voz in razpeto plahto nad njim, slišala je preglušljivo sviranje murenčkov, vdihavala je nadležno trpki vonj pelina... Zagledala je tudi sebe — mlado, visoko, z alo... Ze gre, teče proti stanu. Pod nogami ji šumi strnje, jo zbada v gola meča, žgoč veter ji suši srajco, na hrbtu mokro od znojja, zatakajeno za krilo, jo peče povratu. Obraz ji zaliva rdečica, od navala krvi ji tenko zvoni v ušesih. Z usločno roko pridržuje, trde prsi, polne mleka, in, ko zasliši hlipajoč otroški jok, pospeši korak in si spotoma razpenja vratnik srajce.

Ožgane ustnice ji drhte in se nasmihaajo, ko dvigne iz zibke, obešene pod voz, drobnega temnega Grišatka. Z zobmi pridržuje vrvec ovratnega križca, mokro od potu, mu naglo nudi prsi in skozi stisnjene zobe šepetaje: "Milček ti moj, sinko! Sreča ti moja! Mati bi te kmalu sestradala..." Grišatka še zmerom užaljeno poihteva, vleče in poprijema z zobki bradavico, da boli. Zraven pa stoji mlad črnobrk Grišatkov oče in si otresa lase s čela. Izpod spuščeni trepalnic vidi njegov nasme in sinkaste beline porogljivih oči... Težko diha od vročine, znoj ji curlija od čela, jo ščegeta po licih in ugaša, ugaša ji svetloba pred očmi...

Predramila se je, si z roko potegnila po obrazu, mokrem od solz, potem pa dolgo ležala, se trpinčila z zelo hudim napadom nade in tu pa tam zgubila zavest.

Zvečer, ko sta Dunjaška in mož zaspala, je zbrala zadnje ostanke moči, vstala in odšla ven. Aksinja, ki je do pozne noči iskala kravo, ki se je bila zgubila iz črede, se je ravno vračala domov in videla, kako je Iljinična počasi stopala, se opotekala in krenila za gumno. "Pokaj pa je ona, bolna, odšla tjakaj?" — se je začudila Aksinja, previdno stopila k ograji, meječi na Melehovlji pod, in se ozrla na skedenj. Svetila je polna luna. Iz stepe je pihljal veterček. Od stoga slame je na golo, s kamnitimi valjarji steptano gumno padala gosta senca. Iljinična je stala, se z rokami držala za plot in gledala v stepe, tjakaj, kjer je kakor nedosežna, daljna zvezdica migljala ogenj, ki so ga zakurili pastirji. Aksinja je razločno videla zabuhli obraz Iljinične, ozarjen

z modro mesečino, in sivi pramen las, ki se ji je izmuznil izpod črne starčevske oglavnice.

Iljinična je dolgo gledala v somračno stepno sinjino, potem pa je potihoma, kakor bi oni stal prav zraven nje, poklicala: — Grišenka! Ljubljeni moj! — Malo je pomolčala in že z drugačnim, nizkim in votlim glasom rekla: — Zlato moje!...

Aksinja je vsa vztrepetala in prevzelo jo je nepojasnjeno čustvo skrbi in strahu; ostro se je odtrgala od plotu in odšla v hišo.

To noč je Iljinična sprevidela, da bo kmalu umrla, da ji je smrt že stopila k vzglavju. Za dne je potegnila iz skrinje Grigorijevo srajco, jo zložila in položila pod blazino; pripravila je tudi svoje mrtvaško, v kar naj bi jo oblekli po zadnjem dihu.

Zjutraj je Dunjaška kakor zmeraj prišla pogledat mater. Iljinična je potegnila izpod vzglavnika skrbno zloženo Grigorijevo srajco in jo molče podala Dunjaški.

(Dalje prihodnjšč)

ZA VZGOJO NOVEGA SOCIALISTIČNEGA ČLOVEKA

(Nadaljevanje z 2. strani) mesecu zajel ogromno snov celotnega leta, terja od slušateljev velikega napora. Dostikrat so predavanja trajala od jutra do večera. Ker večina izmed njih sodeluje v svojem kraju tudi pri političnem življenju, vodi razne večerne izobraževalne in strokovne tečaje, pevske zборе, sodelujejo v množičnih organizacijah itd. je poleg vseh teh dolžnosti posejanje višje pedagoške šole dokaz velike požrtvovalnosti ter predanosti svojemu poklicu.

Tako se tudi učitelji uspešno in zaslužno uvrščajo med prvoborce graditelje socializma — kot vzgojitelji novega socialističnega človeka.

HIŠA NAPRODAJ

6 sob — v najboljšem stanju; klet pod vso hišo. Gorkota na plin, insulirano. Blizu šole in za vse priročno. Cena \$11.500. Za podrobnosti pokličite IV 0604.

ZAHVALA

MRS. FRANCES DRAGAR, lastnica gostilne

FRANCES CAFE

na Bonna Ave. in E. 55 St. se najlepše zahvaljuje vsem svojim posetnikom in obiskovalcem za lep obisk ob priliki otvoritve njene gostilne prošlo soboto.

Najlepša hvala za poslane cvetlice in šopke. Zabava se je vršila v najlepšem redu; vse je bilo prav veselo, večerja prav okusna. Serviralo se je mlade pohane kokoši.

Hvala Mrs. Mary Novak, ki je skrbela v kuhinji, da je bilo vse v najlepšem redu. Še enkrat vsem skupaj najlepša hvala. Se priporoča še za nadaljni obisk, ker bo vedno dosti zabave in dobra postrežba.

FRANCES CAFE

Frances Dragar, lastnica Bonna Ave. in E. 55th St.

Naznanilo in zahvala

Globoko potrti in žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem, da je kruta smrt pretrgala nit življenja ter da nas je za vedno zapustil naš ljubljeni soprog in dragi, dobri oče, stari oče in brat

1879

1949

ANDY YANKOVIC

Zatisnil je svoje mile oči dne 13. avgusta 1949. Pogreb se je vršil dne 17. avgusta iz Joseph Zele in sinovi pogrebnega zavoda v cerkev Marije Vnebovzete na Holmes Ave. ter od tam po opravljenih cerkvenih pogrebnih obredih na Calvary pokopališče, kjer smo ga položili k večnemu počitku v naročje materi zemlji.

Blagopokoju je bil rojen 18. avgusta 1879 leta v vasi Kal pri St. Petru na Krasu. V Ameriko je prišel 1903 leta. Bil je član društva Kras št. 8 SDZ, društva sv. Janeza Krstnika št. 71 ABZ in podr. št. 3 Slov. moške zveze ter delničar Slovenskega doma na Holmes Ave.

V dolžnost si štejemo, da se iskreno zahvalimo vsem sorodnikom in prijateljem za tolažilne obiske in pomoč v času bolezni, kakor tudi za vso tolažbo in pomoč ob času smrti.

Našo srčno zahvalo naj sprejmejo vsi oni, ki so položili tako krasne vence cvetja h krsti ljubljenega pokojnika. Ta dokaz vašega spoštovanja in ljubezni napram njemu nam je bil v veliko tolažbo v dneh žalosti. Hvala vsem onim, ki so darovali za trpeče in za bolnišnico v stari domovini.

Hvala vsem onim, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo brale za mir duši pokojnika. Bog plačaj!

Našo zahvalo naj sprejmejo vsi oni, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugo za spremstvo pri pogrebu.

Hvala vsem prijateljem, ki so se prišli posloviti od njega, ko je ležal na mrtvaškemu odru, kakor tudi vsem onim, ki so ga sprejmi na njegovi zadnji poti na pokopališče.

Topla zahvala naj bo izrečena vsem, ki so nam poslali brzojavne ali pismene izraze sožalja.

Prav posebno zahvalo naj sprejmejo pevci

ZALUJOČI OSTALI:

ROSE, soproga
FRANK, sin
JOSEPHINE, poročena MILAKOVIC, MARY, poročena
KRAVOS, ROSE, poročena DRENİK, hčere
JUNE, sinaha
THOMAS MILAKOVIC, HERMAN KRAVOS,
TONY DRENİK, zetje
LINDA, FRANKIE, DICKIE, ANDREA, MARILYN,
DOLORES, DOROTHY, ROSIE, BOBBIE, ARLINE,
SHARON, vnuki in vnučkinje
PAVLA ŽIGMAN, sestra
in sorodniki
V stari domovini pa zapuša brata JOŽETA in več sorodnikov.

Cleveland-Collinwood, Ohio, dne 22. septembra 1949

VOLILCI IN VOLILKE 32. VARDE!

Ako vam je pri srcu dobro, progresivno zastopstvo, VOLITE ZA COUNCILMANA 32. VARDE

JOHN ROŽANCE

JE SPOŠTOVAN, ZMOŽEN IN ZANESLJIV

Nepristransko primarne volitve 4. oktobra 1949

DAROVALI PRIJATELJI JOHN ROŽANCA